nō fiat p̄ter volūtatē eius. qđ etiā ɔtra ei⁹
sit volūtatē. q̄ nō fieret si nō smēt. nec vti
q̄ nolēs sinit ſ̄ volēs. nec sineret bon⁹ fieri
male. n̄ oīpotēs ⁊ de malo posset facere bn̄.

Aliqn̄ aūt bō volūtate hō vult C x
aliquid qđ deus nō vult. ipa etiā bō
multo ampli⁹ multoq̄ certi⁹ volūtate. Nā
illius mala esse volūtas nunq̄ potest. tan
quā si bonus filius p̄rem velit viuere. quē
deus bona volūtate vult mori. Et rursus fi
eri pōt. ut hoc velit hō voluntate mala qđ
deus bō. velut si malus fili⁹ velit mori patrē
velit hoc etiā deus. Nēpe ille qđ nō vult đs
iste vero id vult qđ vult ⁊ deus. ⁊ tn̄ bone vo
lūtate dei pietas illi⁹ potius cōsonat q̄uis
aliud volentis q̄ hui⁹. id ē volentis impie
tas. Tātū int̄est quid velle hoī quid deo cō
gruat ⁊ ad quē finē suā q̄sq̄ referat volun
tatē. ut ā ꝓbetur ā improbet̄. C xi

Nam de⁹ quasd̄ volūtates suas vtiq̄
bōs ita implet ꝑ malo⁊ hoīm malas volūta
tes sic ꝑ iudeos maliuolos bō volūtate p̄ris
xp̄s ꝓ nob̄ occisus mortu⁹ ē. Qđ tm̄ bom̄ fcm̄
ē ut aplūs pe. qn̄ id fieri nolebat. satanas
ab ipō q̄ occidi venerat diceretur. Quā bone
apparebāt volūtates pio⁊ fideliū q̄ nole
bāt apostolū paulū iherusalez ꝑgere ne ibi

patētur mala que agab⁹ ꝓpha p̄dixerat. ⁊
tñ deus hec illū pati volebat ꝑ fide xp̄i annū-
tianda. exercens mr̄em xp̄i. Neq; istā bonā
volūtatē suā impleuit ꝑ xp̄anoꝝ volūtates
bonas. ꝫ ꝑ iudeoꝝ malas ⁊ ad eū potius ꝑti
nebant qui nolebant qd̄ volebat q̄ illi per
quos volentes factū est qd̄ volebat. qꝛ id
ip̄m quidē. ꝫ ipē ꝑ eos bō. illi autē mala vo
Sed qñte. · C. xii · lūtate fecerūt.
lib; sint volūtates l' angeloꝝ l' hoīm
l' bonoꝝ l' maloꝝ. l' illd̄ nolentes qd̄ deus
l' aliud volētes q̄ deus. dei oīpoñtis volū
tas semp inuicta est. que mala esse nnuq̄
pōt. Que etiā cū mala irrogat iusta ē ⁊ ꝓfe
cto que iusta est mala non est. Deus igitur
oīpoñs siue ꝑ mīam cuius vult misereatur
siue ꝑ iudiciū quē vult indurat. nec inique
aliquid facit. nec nisi volens aliquid facit.
⁊ oīa quecunq; vult facit. · C. xiii ·
Ac ꝑ hoc cū audim⁹ ⁊ in sacris litteis
legimus q̄ velit oēs hoīes saluos fi
eri. quāuis certum sit nob̄ nō omēs hoīnes
saluos fieri. tñ nō ideo debemus oīpotētissiē
dei voluntati aliquid derogare. ꝫ ita intel
ligere qd̄ scriptum ē. qui oēs hoīes vult sal
uos fieri. tanq̄ dicētur. nullū hoīem fieri sal
uū. nisi quē ipe fieri velit. non qd̄ nullus sit

hoīm n̄ quē saluū fieri velit. ꝫ qd̄ nullꝰ fiat
n̄ quē velit. ideo sit rogandꝰ ut velit. qꝛ ne
cesse est fieri si voluerit. C xiiij

De orando quippe deo aiebat aplūs ut
hoc dicēt. Sic eī intelligiꝰ ⁊ qd̄ in euā
gelio scp̄tū ē qui illūiat oēm hoīem. nō quia
nullus ē hoīm qui nō illūietur. ꝫ qꝛ n̄ ab ipō
nullus illūiatur. Aut certe sic dictū ē q̄ oēs
hoīes vult saluos fieri. nō qꝛ nullus hoīnū
eēt. quē saluū fieri nollet. qui virtutes mi
raculoꝝ facere noluit apud illos quos dic̄
acturos fuisse penitētiā si fecisset. ꝫ ut oēs
hoīes oē genꝰ hūanū intelligamꝰ. ꝑ quas
cunqꝫ diffeñtias distributū. reges. p̄uatos
nobiles. ignobiles. sublimes. humiles. do
ctos. indoctos. integri corpis. debiles. inge
niosos. tardicordes. fatuos. diuites. pau
peres. mediocres. mares. feīnas. infantes.
pueros. adolescentes. iuuenes. seniores. se
nes. in linguis oībꝫ. in moribꝫ oībꝫ. in artibꝫ
oībꝫ. in ꝓfessionibꝫ oībus in volūtatū ⁊ cō
scientiaꝝ varietate innumerabili ꝯstitutos
Et si quid aliud ē diffeñtiaꝝ in hominibus
Quid enī est eoꝝ vñ non deus per vnigeni
tū suum dn̄m nr̄m ꝑ oēs gentes saluos ho
mines fieri velit. ⁊ ideo faciat. qꝛ omp̄c vel
le inanit̄ nō pōt quodcunqꝫ voluerit. C xv

Precepat enī aplūs ut oraretur ꝓ oībꝫ
hoībꝫ ⁊ spālit̄ addidāt ꝓ regibꝫ ⁊ hijs
qui in sb̄limitate fūt · q̄ putari poterāt fastu
⁊ supbia secl̄ari a fidei xp̄iane hūilitate ab
horrescere. Proinde dicens hoc enī bonum
est corā saluatore nr̄o deo id est ut etiā pro
talibꝫ oretur · statim ut despacōnez tolleret
addidit · qui oēs hoīes vult saluos fieri · ⁊
ad agnicōem veritatis venire. Hoc quippe
deus iudicauit bonū · ut or̄oibus hūilium
dignaretur salutē prestaē sb̄limiū · qd̄ vtiqꝫ
iam videmus impletū. Isto locucōis mō et
dijs vsus est in euāgelio vbi ait phariseis
Decimatis mētā ⁊ rutā ⁊ ciminū ⁊ oē olus
Neqꝫ enī pharisei ⁊ quecunqꝫ ⁊ oīm ꝑ om̄es
terras alienigenaꝝ oīa olera decimabant
Sicut ḡ hic oē olus oē genus oleꝝ. ita ⁊ il
lic om̄es hoīes oē hoīm genꝰ intelligē possu
mus. ⁊ quocūqꝫ alio mō intelligi pōt dum
tm̄ credē nō cogamur aliquid oīpon̄tē volu
isse fieri ⁊ factū nō eē · qui sine vllis ambigu
itatibꝫ in celo ⁊ in terra sicut veritas cantat
Oīa quecunqꝫ voluit fecit. Profecto facere
noluit quodcunqꝫ non fecit. C xvi

Qua propter etiā p̄mū hoīem deus in
ea salute in qua cōditus erat si custo
dire voluisset · eumqꝫ oportuno tēpe post

genitos filios sine interposicōne mortis ad
meliora p duceret. vbi iā nō solū pccm̄ non
ꝯmittē. ꝫ nec volūtatē possꝫ hr̄e peccādi. si
ad pmanendū sine pccō sicut factus erat
ppetuā volūtatē habituꝝ eē p̄sciret. Quia
vero eum male vsurū libero arbitrio hoc ē
peccaturꝝ eē p̄sciebat. ad hoc potiꝰ p̄parauit
volūtatem suam. ut bene ipē faceret de male
etiā faciēte. ac sic de mala volūtate hoīnis
nō euacuaretur. ꝫ nichilomiꝰ implētur bō

Sic enī oportebat Cxv oīpotētis. n
hoīem prius fieri ut ꝛ bñ velle possꝫ
ꝛ male. nec g̃tis si bñ. nec impune si male.
Postea vero sic erit ut male velle non pos
sit. nec ideo libero carebit arbitrio. Multo
quippe liberius erit arbitriū. qđ om̄ino ñ
poterit seruire pccō. Neqꝫ enī culpanda est
volūtas aut volūtas nō ē. aut libera dicē
da non est. qua beati sic esse volumꝰ. ut eē
miseri nō solū nolumꝰ ꝫ neq̄q uā p̄rsus vel
le possimus. Sic̄ ḡ aīa nr̄ā etiā nūc nolle in
felicitatē. ita nolle iniq̄tatē sēp habituā ē.

Sed ordo Cxviii
pretermittendus non fuit in quo
deus voluit ostendere quā bonum sit ani
mal racōnale. qđ etiā peccare possit quāuis
sit meliꝰ ꝙ pc̄care non possit. sic̄ minor fuit

immortalitas. ꝫ tñ fuit in qua possꝫ etiã mo
ri. q̃uis maior futura sit in qua nõ possit mo
ri. illã namqꝫ immortalitatẽ hũanã ꝑdidit
ꝑ liberũ arbitriũ. ⁊ hãc acceptur⁹ ẽ ꝑ grãm
quã fuerat accepturus si nõ peccasset ꝑ me
ritũ quãuis sine grã nec tũc illud meritũ eẽ
potuissꝫ. qꝛ ⁊ si pccm in solo arbitrio erat cõ
stitutũ nõ tñ iusticie retinende sufficiebat
liberꝫ arbitriũ nisi ꝑticipacõne immutabilis
boni diuinũ auxiliũ preberetur. Sicut ei mo
ri est in hoĩs ptãte cũ velit. nemo est enĩ qui
nõ seipsũ ut nichil aliud dicã. l' non nescẽ
do possit occidẽ. ad tenendã vero vitam vo
lũtas non satis est si adiutoria siue alimen
torꝫ siue quorũcunqꝫ tutaminũ de sunt. sic
hõ in paradiso ad se occidend' relinquendo
ad iusticiam ydoneus erat ꝑ volũtatẽ. Vt
aũt ab eo tenẽtur vita iusticie paꝛ erat vel
le. nisi ille q̃ eũ fecerat adiuuaret. Sꝫ post il
lam ruinam maior est mĩa dei. qñ ⁊ ipm ar
bitriũ liberũ ẽ a seruitute cui dñatur cũ mor
te pccm. Nec oĩno per seipsũ ꝫ per solam dei
grãm que in fide xp̃i est posita liberatur. ut
voluntas ipa sicut scriptum est a dnõ ꝓpa
retur qua cetera munera dei capiantur per q̃
veniatur ad mun⁹ eternũ. Cxviiii
Inde ⁊ ipsam vitam eternã que certa

merces ē opm bonoꝝ grāꝫ dei appellat apo
stolus. Stipēdiū inquit pcci mors. grā aū
dei vita eterna in xpō ihu dño nr̄o. Stipen
diū ꝓ ope milicie. debitū redditur nō donat
Ideo dixit stipēdiū pcci mors. ut mortē pec
cato nō immeito illatā ꝫ debitam dmr̄aret.
Grā vero n̄ gratis sit. grā nō est. Intelligē
dū ē igr̄ etiā ipa hois bō meita eē dei munā
Quibꝫ cū vita eterna reddit̄. quid nisi grā
pro grā redditur. Cxx
Sic ergo factus est homo rectus ut in
ea rectitudine ꝑmanere posset non sine dei
adiutorio. ⁊ suo ꝑuersus arbitrio vtrūlibꝫ
hoꝝ elegisset. dei volūtas fieret. aut etiā ab
illo aut certe de illo. Proinde qꝛ suā maluit
facere q̄ dei de illo facta est volūtas dei qui
ex eadem massa dampnacōnis que de illiꝰ
stirpe profluxit facit aliud vas in honorem
aliud in contumeliam. in honorem ꝑ miseri
cordiam. in cōtumeliaꝫ per iudicium. ut ne
mo glorietur in homine. ac per hoc nec in se.
Nam neque per Cxxi
ipsum liberaremur vnū mediatorem
dei et hoim hoiem xp̄m ihesū. nisi eēt ⁊ deus
Sed cum factus est homo. adam scilicet rec
tus. mediator ei non opus erat. cum vero
genus hūanū pcca longe se ꝑauerūt a deo